

Dan osvoboditve

V kinematografe je prišel težko prikovani dokumentarec režijskega dvojca Mortena Traavika in Uğisa Olteja, ki prikazuje kulturni nastop skupine Laibach v eni najbolj zaprtih držav na svetu – Severni Koreji

Andrej Predin

V soboto, 18. marca, so v Linhartovi dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani v okviru 19. Festivala dokumentarnega filma premierno predvajali težko pričakovani dokumentarec Mortena Traavika in Uğisa

Olteja z naslovom Dan osvoboditve, ki predstavlja odmevno gostovanje slovenske glasbene skupine Laibach v Severni Koreji. Spomnimo, da je že samo napoved tega nastopa dvignila veliko prahu in pritegnila pozornost širše svetovne javnosti. Iz njihovega obiska enega najbolj represivnih režimov na

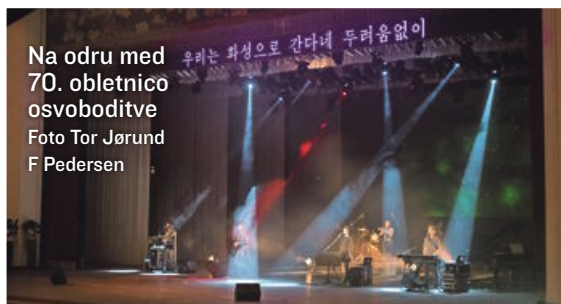
svetu se je ponorčeval celo voditelj John Oliver in jim tako naredil veliko uslugo, saj jih je povzdignil na raven svetovnega fenomena. Seveda je kolektiv Laibach izdatno izkoristil priložnost, da so mu odobrili nastop, ki je potekal leta 2015 na praznovanju 70. obletnice osvoboditve Severne Koreje izpod japonske okupacije. Odpravo je organiziral Morten Traavik, režiser in umetnik iz Norveške, ki je znan po kontroverznih sodelovanjih s severnokorejskimi umetniki in vodilnimi na področju kulture. Prav on je predlagal nastop skupine na omenjenem praznovanju in bil uspešen. Ne nazadnje je velik ljubitelj skupine Laibach, njegova vez z njimi pa se je še poglobila, ko jim je naredil videospot za skladbo Whistleblowers. Pregovarjanja seveda niso bila preprosta in so trajala približno eno leto, vmes so jim cenzurirali dve skladbi – šlo je za priredbi severnokorejskih popevk, lahko pa so igrali svoje

uspešnice. Problematičnih je bilo tudi nekaj vizualij z goloto in del ikonografije, ki je koga morda spomnil na nacistične simbole. »Mislim, da je edini resnični zločin, ki ga lahko zagreši ustvarjalec takšnega filma, prikrojavanje resničnosti,« je rekel Uğis Olte. »Naš edini zločin pa je bil morda, da smo k filmu pristopili igri; posnetkov in prikazanih dogodkov nismo vzeli smrtno resno.«

Premiera dokumentarca Dan osvoboditve, pri katerem se kot koproducent pojavita tudi Miha Črncec in zavod Stara gara, je aktivirala celotni domači medijski aparat. Na svoj račun so prišli tako fanatični oboževalci kot tisti, ki nad Laibachom vztrajno dvigujejo nos in jim očitajo prikoritništvo.

Kakor koli že, priznati je treba, da je bil njihov nastop v Severni Koreji nedvomno eden najbolj odmevnih glasbenih dogodkov zadnjih desetletij in v zgodovini glasbe nasploh. Težko bi si predstavljali skupino, ki bi si tovrstni uspeh bolj zaslužila in ki bi ga bolje osmislila, filozofsko izžela, ubesedila in celotno sekcijo ponosno dvignila v zrak kot kožuh lovškega uplena. Karavani se je pridružil Slavoj Žižek, ki je med drugim izjavil: »Menim, da je Laibach v Severni Koreji najbolj fascinanten kulturni, ideološki in politični dogodek v 21. stoletju doslej.« In če se nam tako na hitro zdi absurdno enačiti umetniško-glasbeni kolektiv

z najbolj zloglasnim režimom na svetu, smo v veliki zmoti. Nastop, o katerem govori Dan osvoboditve, je v marsičem razgalil Severno Korejo in hkrati dokazal, da je lahko umetnost sredstvo komunikacije in odpravljanja razlik, da je univerzalna tudi v primeru skrajnosti, navideznih skrajnosti ter militantne estetike. Tudi zaradi tega si je treba dokumentarec, ki je od 23. marca na sporedu po slovenskih kinematografih, nujno ogledati.

Na odru med 70. obletnico osvoboditve
Foto Tor Jørund F Pedersen

Med publiko je bilo nekaj tujcev, ki so na koncert pripotovali iz Južne Koreje.
Foto Tor Jørund F Pedersen

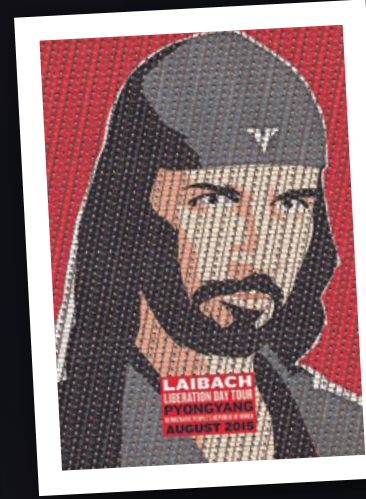
Laibach v Pjongjangu Foto Tor Jørund F Pedersen

Trio Panmunjom
Foto Morten Traavik

Skupina Laibach
Foto Luka Kase

GALERIJA

Barbara Gregurič Silič

Galerija ŠOLT, Ljubljana

Fotografija Barbare Gregurič Silič je razpeta med (dokumentarno) ulično fotografijo in inscenirano fotografijo, kjer prevladujejo portreti otrok. Serija fotografij za razstavo Otroci iz Ville Emo je nastala kot rezultat avtoričine želje po nadgradnji znanja, izkušenj in občutkov pri fotografiranju portretov otrok. Ta serija njenih fotografij ima konceptualno zasnovo in v povezavi z njo avtorica odpira vrsto vprašanj o tehnični, vsebinski, vizualni in filozofski naravi izbrane motivike. Serija teh fotografij se kaže kot medij spomina in dokument časa: fotografske podobe otrok so dokument sedanosti, vila, v kateri se vse dogaja, pa vez s preteklostjo. Časovno potovanje v preteklost – fotografiranje se je dogajalo v umetnostnozgodovinsko zaščiteni Villi Emo blizu Trevisa v Italiji – poudarja tudi fotografski slog, ki učinkuje retro.

Mitu, da fotografija med upodabljalnimi umetnostmi najbolj avtentično prikaže realnost, že dolgo ne verjamemo več. Odnos med realnim in upodobljenim, med fikcijo in resnico, med življenjem in umetnostjo, je bil navzoč tudi pri nastajanju teh portretov otrok. Barbara Gregurič Silič v samosvoje kompozicije, ki vključujejo arhitekturo in rastline, postavlja deklice in dečke različnih starosti, od triletnice do najstnic in najstnikov. Tako so njene fotografije svojevrstne genske mešanice otroških modelov, rastlin in aristokratskega okolja. Na portretnih upodobitvah posameznih otrok avtorica združuje naturalizem in iluzijo. Portretirani otroci so postavljeni v nenavadne situacije in neobičajne poze, opremljeni so z različnimi atributi: s posušeno rožo v barvi prosojne obleke, s črno žametno pentljo okoli ovratnega naborka, s pleteno punčko z naočniki, z violončelom ali z odprto starinsko knjigo. Ti njeni portreti otrok, s katerimi se v resnici ni mogla sporazumevati v njihovem jeziku, a si je morala drugače

Aurora, digitalna fotografija, 2016

barve se ponavljajo le navidezno, kajti avtorica pri vsakem portretu išče osebno noto, drugačen vzorec, posebne barve in različno obdelavo ozadij in svetlobe. Na ta način poudari idejo identitete, ki jo vsebuje že portretni žanr. Njihova identiteta vzpostavlja hkrati avtoričino osebno zgodbo – strastno željo po ustvarjanju portretov otrok – in tako soustvarja njeno lastno identiteto.

Tatjana Pregl Kobe

ALAN FORREST

Napoleon

Cankarjeva založba
Cena: 34,96 €

V prevodu Igorja Antiča je izšla biografija slavnega vojskovođe in cesarja, ki je močno zaznamoval zgodovino človeštva. V njej profesor novejši zgodovine in direktor Centra za raziskovanje 19. stoletja na univerzi v Yorku v Veliki Britaniji osvetljuje mite, ki so se skozi tok časa spletli okoli karizmatičnega in kontroverznega Napoleona. Strokovnjak za novejšo zgodovino Francije, predvsem za francosko revolucijo, obdobje cesarstva in zgodovino novodobnega vojskovanja, je zbral in analiziral številne zgodovinske dokumente in dokazal, da Napoleon ni bil zgolj pobudnik družbeno-političnih gibanj, temveč je bil tudi sam prepuščen tedanjim svetovnim razmeram. Knjiga je primerna tako za ljubitelje Napoleona in poznavalce njegove dediščine kot za posameznike, ki se z dediščino tega izvrstnega politika in karizmatičnega vodje še niso odločneje soočili. A. P.

